



### CYRANO - CANALEJAS

Tengo de Scaramonche la ligereza;  
 de Celadon supero la elegancia;  
 tengo el valor audaz de un Par de Francia  
 y de Artagnan la vista y agudeza;  
 Del Cid de España la sin par fiereza;  
 del Rey Luis XIV la arrogancia;  
 de un Duque de Braganza la jactancia

y de un Rohan austero la firmeza ;...  
 ¡Dudas, temores, treguas, cobardías,  
 conspiraciones viles y falsías,  
 cosa son que mi ánimo no empaña!  
 ¡Yo, soy yo; y aquí estoy, y ello es bastante,  
 y no ha de haber quien piense, ni un instante,  
 oponerse a mi paso, en todo España!

Extraordinari assortit en batis-  
tes, vichys, semisedes y percals

Especialitat en les camises a mida



Altes novetats en Corbates

Telèfons números 1574 y 7751  
Sucursal: Salmerón, 49 - Gracia

COLLS Y PUNYS TOT FIL

## PODER NATURAL

Desarrolleu vostres forces mentals y adquireu aquet poder sutil que domina no solament la materia sino les mentalitats d'altres persones. Aquet poder es l'herencia que té tot ser humà, pera que, fent bon ús d'ell, pugui adquirir tot lo que en justicia l'hi perteneix.

**J. CARRETÉ.** (Mentalista)

Escudellers, 75, 2.<sup>on</sup>, 2.<sup>a</sup>, escala esq. : Barcelona

## DR. M. CAMPS

ESPECIALISTA

Vies urinaries - Enfermetats secretes - Aplicació 606

Mendizábal, 6, 1.<sup>er</sup>, de 3 a 5

Clínica: Fusteria, 2 y 4, 1.<sup>er</sup>, de 12 a 1 y de 7 a 9 nit

¡ La vellesa es mes horrible  
que la mort!

Se pot arribar a tenir molts anys sense  
esser vell, si's pren ab constancia la

## Enofosforina Serra

reconstituent insuperable,  
de gust agradabilíssim  
Vos donará alegria, claretat d'enteni-  
ment y vitalitat complerta

Dipòsit general

Centre d'Específics y Aigües minerals

Pelai, 9. — BARCELONA

## Dr. MARTÍNEZ CRESPO

DENTISTA

De la Facultat de Medicina de Madrid y Clínicas de París

**TREBALLS AB OR**  
Gravina, número 8, pral., 1.<sup>a</sup>, prop carrer de Pelai

## MUNDIAL PALACE

Concerts Santos tots els dies

Coberts desde pessetes 3'50

Els divendres, bouillabaise

Dissabtes, menú corrent y vegetarià

## MOBLES DE A. DIRAT

EXPOSICIÓ PERMANENT

Dormitoris, Salons, Menjadors, Despatxs, etc.  
Especialitat en eis d'estil Inglés

Mendizábal, 28 y 30, y Sant Pau, 50, 52 y 54

Pera els idiomes **THE BERLITZ SCHOOL** equival a la residencia en el extranger

325 Sucursals x Pelai, 58 - BARCELONA

Envío de prospecte gratis. Llissó de proba gratuïta. Secció especial pera traduccions (com-  
plertas, en precis u orals). Contracte pera la correspondencia estrangera de casas de comers



— SETMANARI NACIONALISTA —

**Núm. solt: 10 cèntims**

SUSCRIPCIÓ: CATALUNYA, TRIMESTRE 1'50; FORA 2'50

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ: CARRER DE DURÁN Y BAS, 4, ENTRESSOL

## Les MANCOMUNITATS y Catalunya

### Ensenyances del debat

**S**i us hem de ser francs, amics llegidors, us dirèm que als d'EL GALL no els entusiasma tant com això l'aprovació del projecte de les mancomunitats.

Els que som nacionalistes integrals, partidaris d'una autonomia perfecta, sense amagar cap segona intenció darrera d'aquesta fórmula, pero tampoc sense treuren res, no podem veure en el projecte la satisfacció de les nostres aspiracions. Hi veiem, si, una bona orientació y un excelent desitg. En aquest sentit, senyor Canalejas, EL GALL pot cantar avui en honor vostre.

El debat a que ha donat lloc el projecte se presta a treuren moltes ensenyances. Es qüestió de que les constatem y les tinguem presents pera l'avenir.

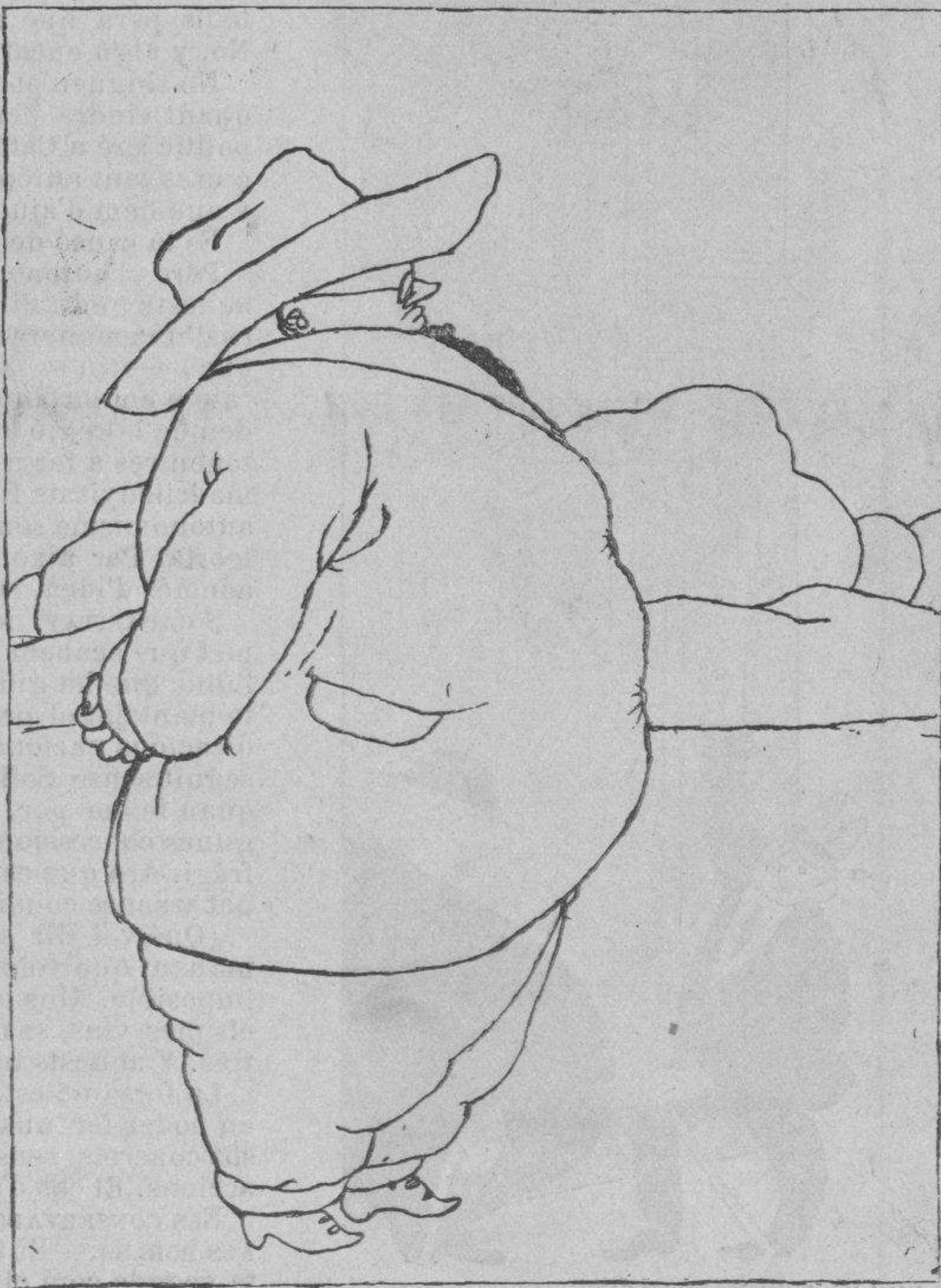
Son aquestes les més importants:

EN LA POLÍTICA ESPANYOLA HI HA MOLTS ENEMICS DE CATALUNYA.—Aquesta veritat s'ha demostrat novament aquets dies. Una part de liberals, els den Moret, s'han esgargameilat cridant contra la llei, pero realment contra Catalunya.

Fent costat an aquets, s'hi han trobat els conservadors, capitanejats per en Maura. Aquest home impudent, superb y reaccionari, s'havia volgut presentar com amic de les nostres aspiracions, y uns catalans fàcils de acontentar y enlluernats

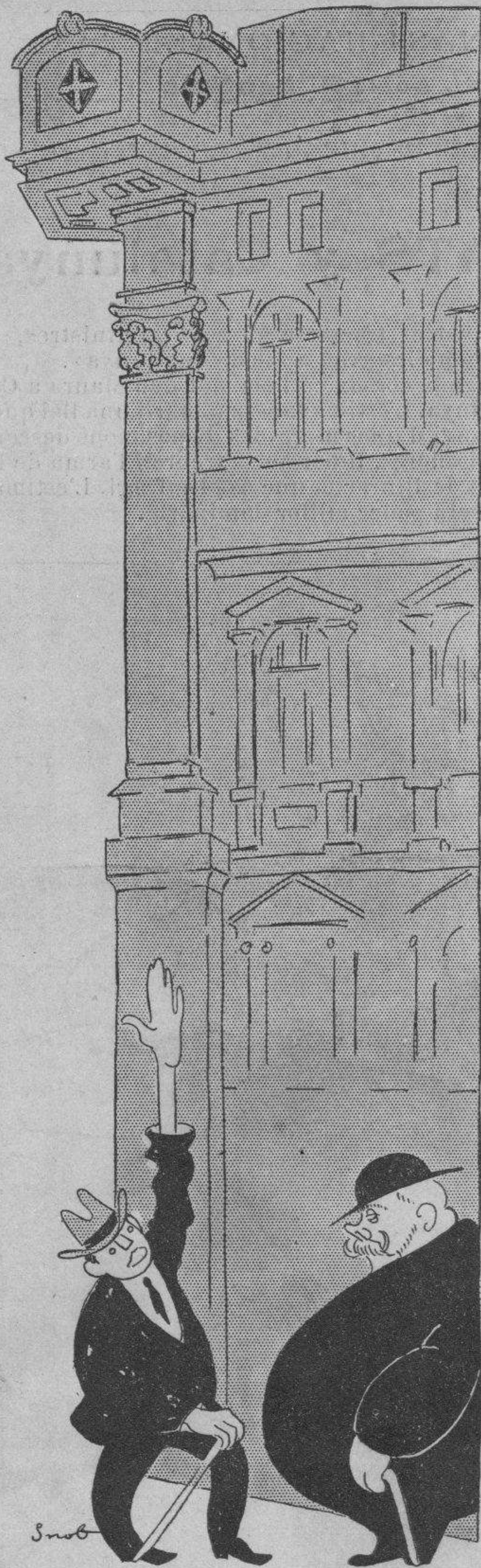
per poder tractarse ab reis y ministres, li havien dit «gran amic de Catalunya».

Ara ja coneixèm l'amistat den Maura a Catalunya. L'estimava pera donarli una llei que, a canvi d'unes migrades disposicions descentralisadores, li permetés treureli l'arma de la seva deslliuració, que es el sufragi. L'estimava pera poder millor dominarla.



SORTINT DE L'EXPOSICIÓ LLUNAR

— Ara, s'ha d'esbrinar si'ls habitants de la lluna fan exposicions terrestres...



#### LO DE LES ACERES DELS JESUITES

- Desenganyis, Sr. Serraclara, ¡no hi ha més que una solució.
- Y ¿quina?
- Enderrocar les troneres que V. va autorisar, y ab la pedra d'elles construir les acerres.

Ara ja ho sabem: moretistes, mauristes, monteristes, tots son uns en contra nostra. Son els nostres enemics. No ho olvidem. ¡Quan les sirenes de la plassa de la Cucurulla o del carrer d'Escudillers tornin a moure l'incenser per en Maura y'ls conservadors, recordeuho, catalans!

ELS NOSTRES AMICS NO HO SON TOTS ELS QUE HO SEMBLEN. — El candi observador de totes aquestas coses, podria creure que tots els que han votat les mancomunitats son els nostres amics, y s'equivocaria llastimosament. La quasi totalitat dels que, no sent catalans, han votat el projecte, ho han fet perque en Canalejas ho ha mañat. D'això ningú en dubtará, de segur.

En canvi algú podrà creure que'ls republicans, ens han ajudat d'allò mes. Y també se equivocaria.

¿Ha vist algú de vosaltres, que tota aquesta gent que's diu autonomista, en Melquiades Alvarez, en Soriano per exemple, fessin treballs pera que no naufragués el projecte? No, y algú encara entorpi la seva aprovació.

No tingueu por per això, que aquesta gent, quant vindrà per aquí, per un fi personal o polític agé a Catalunya, no deixarà de dirnos que es tant autonomista y que'ns estima tant y que hem d'ajudar-lo a salvar a Espanya.

Es la cansó de sempre.

Pero l'autonomisme no'l porten al cor aquesta gent. Si algú el professa de bona fe, es d'una manera freda, cerebral. ¿Y cóm volem que'l sentin en Melquiades Alvarez, o l'Azcarate o en Soriano, si ab prou feines se recorden de la regió ont han nat, si en ella no hi tenen res a fer ni hi haurien fet res, si están madrilenyisats fins al moll dels ossos? Y el autonomisme sense cor no es res més que una teoria. Per això el nostre es fort, perque es, ademés d'idea, sentiment y vida.

SOLIDARITAT, NO; COALICIONS, SI. — Aquest plet que acabem de guanyar, petit plet, pero l'únic que ha guanyat Catalunya desde que te plantejat el problema de les seves reivindicacions nacionals, ja ho veieu, l'hem aconseguit sense Solidaritat. Al fort d'aquesta y quan feiem por, no mes ens prometeren algunes concessions a canvi de sacrificar el sufragi. Ara que estem dividits, ens ho han donat y sense condicions.

¿Qué vol dir això? Que la solidaritat permanent que volen alguns esperits sensills es imposible. Uns o altres dels que la formin, els mes vius, se n'aprofitarán a costa dels altres. Y aquests no's resignarán al sacrifici.

La forsa no está en fer una solidaritat, sino en poder fer una aliança o coalició pera casos concrets, sense comprometre's pera altres accions. El cas d'ara n'es un exemple.

ELS CONSERVADORS MAI HAN DONAT LLIBERTAT ALS POBLES. — En Canalejas ha procedit aquesta vegada com els seus correligionaris anglesos, com tots els seus homònims europeus. Els conservadors son a tot arreu fonamental-

ment enemics de les expansions nacionalistes. Sempre han sigut lliberals, y lliberals de debó, els que han donat llibertat als pobles.

En Canalejas s'ha recordat que havia sigut avensat y que en els anys millors de la seva joventut, la llantia de l'ideal havia cremat dintre d'ell. Ara l'ha encesa de nou. Que no s'apagui més.

En Maura es un esperit tancat, un reaccionari en el sentit més exacte de la paraula. Y ademés un soberb. No era seva la llei y com no la sentia ni la podia sentir, l'ha combatuda. Per ell no hauriem tingut Mancomunitats. La seva historia y'ls seus compromisos res volen dir.

Els regionalistes, aliats seus fins ara, han hagut de reconeixer l'erro y entonar el *mea culpa*. Ells, els hàbils!

Veusaquí les deduccions, amics llegidors, que'ns ha suggerit el passat debat...

CLAC

## DE VUIT EN VUIT

### LLETRA OBERTA

A DON ÁLVARO SUÁREZ DE FIGUEROLAS,  
CONDE DE REMOLONES, Y PATA-RANCA MAYOR  
DEL REYNO.

*Cerido Señor Conda: La presente  
deceo que lencuentre  
bien de salud como es la mía. Gracias.  
Del demás, altramente,  
hay de felisitarle por l'esfuerso  
d'ayudart al Gobierno  
a alargar, por de pronto asta el inbierno  
o por los vuelos de la Navidad  
o por la Candelera,  
la solusión darrera  
de la mama mamá en comunidat.*

*Creo que este proyecto  
no acabará de haser todo el trayecto  
pues ningún español de pura raza  
puede con buenos ojos  
mirar como la cosa...  
como la cosa paza  
sin perbocar henojos.*

*¡Y a más! Este proyecto meladado  
¿quién se lo ha engiponado?  
al fin y al cabo quién lo ha demanado?  
Cambó, Prat de la Riba, Cuarominas,  
Junoy y Pedro Grado y La Tribuna  
personas del terreno, poco finas,*



PERE COROMINAS

Tot ha anat be: es una Mancomunitat. Però en broma en broma, tornem de Madrid ab les mans fora de les butxaques y en les butxaques allò qu'en Puig y Cadafalch diu, el segell. Jo, una vegada vaig dir: «doneume un llibre y us cantaré una cansó». En Puig va demanar menos, demanà un segell, un segell que portés quatre barres y digués «Mancomunitat catalana». A n'en Puig li passa com a n'a mi Tots dos som optimistes y imaginatius y ab un segell ens creiem tenir la palanca perà remoure Catalunya.

En Canalejas, una vegada va dir a un capellà que'l beneia: «Sacerdot, tú me beneixes; jo't saludo». Jo he fet igual Ell ens ha donat la Mancomunitat; jo li he regalat La Vida Austerà. Quan l'hagi llegida, compendrà la nosira ànima, y ab això, una visita a l'Institut d'Estudis Catalans y una fontada en companyia d'en Pous y de l'ignasi Iglesias si en Canalejas no fa lo que en Salmerón, es que serà un castellà més.

Tot ha anat com una seda, però are, companys, tenim de treballar. Cantèu Els Segadors, però ireballèu. El diumenje jo ja daré una conferencia, y de aquí a la tardor hauré fet una pila de mitins, una serie de conferencies y escrivint els diumenges a la tarde, un nou llibre. Ja que'l diumenje vareu seguir el camí de casa, sapiguèu que al meu despaig tinc aquesta llegenda clàssica: Labor, Libertas, Letitia, que en català fort y corrent vol dir: Treball, Llibertat, Alegria.

Amén.



— Doncs a casa parlém castellá perque fa més fi.  
 — Y com tenui les criades?  
 — Castellanes...  
 — Així les criades son més fines que vosaltres perque parlen millor el castellá...

*que no enciertan ni una  
 y que nadia hasta oy los a escutxado.*

*Pero, en cuanto al peis...  
 ¡ Si no bé más allá de la naris!*

*Crea Ustet, mi cerido Señort Conda:  
 ¡ LA VERDAT SIEMPRE ZURA!  
 Toda aquella malura  
 de los catalanistas ya ha pasado:  
 los Segadors los emos enterrado  
 de tan ensopecidos;  
 a la Sala Mercé  
 ya le han puesto Merced  
 (ya bé, Ustet; ya bé Ustet!);  
 de Zolidaridat  
 ya no se canta gallo ni gallina  
 y estamos otra bés COM GOS Y GAT;  
 solo estrenamos dramas de Marquina,  
 y en el Hay Untamiento  
 retumba el patrio asiento  
 del gran Garriga y Cuello;  
 Viura, Carné y Maseras  
 se han cortado el cabello;  
 pasa Don Beleriano  
 y para obasionarle  
 todo son corredizas...  
 y el Doctor Martí pasa, y todo el mundo  
 no se mueve del puesto,  
 igual que si tubiese, a pesar d'esto,  
 rovelladas del todo las frontizas.*

*Nos abemos volvido muy petriotas  
 de un cuan tiempo a esta parte!  
 ¡ ya nos asta falta!*

*Pronto tendrán de nuevo vara alta  
 Sostres, Tuerto, Collazo,  
 Moret y el BERBERILLO.  
 Ya verá Ustet que brillo  
 volverán a tener los libarales  
 antes que se agan nuevos Consejales!  
 ¡ Votaremos a Utset, Bassa y Garcia  
 y saldrán todos tres por mayoría!  
 ¡ Yo se lo juro a Ucia!*

*Por lo demás, volviendo  
 referente al proyecto,  
 la cuestión es anarlo entreteniendo,  
 y esto cuan mucha mónita.  
 Ustet ya lo bá asiendo.*

*Conste que, con la excusa  
 de la mama mamá en comunidad,  
 hasta que ayan pasado los calores  
 habrá tranquilidad  
 y no se cantarán los Segadores  
 ni se arán estridencias  
 por que Cambó dirá: « ¡ No seyáis memos!  
 que si nó, lo logrado  
 aún lo perderemos! »*

*¡ Si que estará greciosa la jugada!  
 Les tocaremos bien LA BEN PLANTADA!  
 Pero hay que tener maña  
 y aserlo todo por l'honor de... (1) ...*

ALFONSO TUBSTATERNERA  
 (Presidente del Comité reorganizador  
 de las fuersas libarales del Distrito XIII.)

Per la copia:  
 EL GALL DE LA PASSIÓ

❖ ❖ ❖

## L'AGONIA DELS CINES

**U**NA amarga pena està patint la nostra dolsa Catalunya, capàs de llevarli aquesta natural dolor que li retreiem a tothora vanitosament.

Tots sabeu que la Cinematografia té en viles, pobles y ciutats un culte idòlatric. Mes aquest culte era tant de mena exclusivista, que no curava gens ni mica del temple ont se rendía, era el puríssim amor del cine pel cine; ni incomoditats, ni perills, el feien decandir... Una cort emblanquinada servía pera saló de projeccions. A l'entrada's penjaven uns quants cartells virolats y cri-

(1) Aquí hi há un gargot.

daners, y s'instalava un timbre que sonés desesperadament. ¡Oh! ¡aquest timbre era un detall imprescindible! ¡Podrien suprimir les cadires, els cartells, fins l'empleat que crida les películes; pero no'm toquessin pas el timbre, que es la base del cine! Escoltantlo sonar, pagesos y pageses, pescadors y pescadores sentien una mena d'eléctrica alegria que irresistiblement els duia a la cort emblanquinada. Y la mateixa cort, un cop a les fosques, era per llurs ingenues fantasies, com un palau de les «Mil y una nits». ¡Oh! ¡quin encant sentirse alegre a les fosques! Sí; fosc y alegria semblen coses incompatibles... Mes, jo us asseguro, que en la fosc del cine rural se trova l'alegria; una alegria ressonant y aixordadora. Tothom s'apassiona y viu la pel·lícula millor que sa propia vida. Se persegueix als lladres, se'ls insulta, ab els punys enlaire's simulen amenaces; y quant arrivà'l triomf dels bons, ah, llavors esclata una apoteosi de cris y cops y aplaudiments entusiasticos... Els infants s'abracen; els homes gaire bé's feliciten; les dones s'aixuguen els ulls y'ls petits, que mancaven, indiferents, deixen uns instants la saborosa mamella y obren els ulls admirats... Y tots s'han prés ab tanta fè la persecució dels lladres, que tots se troven cansants y suen copiosament....

\*

Doncs bé: tot això ha acabat. L'època patriarcal dels cines ha fruit; aquesta senzillesa de costums cinematogràfiques es morta.

Una sorollosa catàstrofe feu enrecordar als governadors de que existia un Reglament. La memoria els vingué ab certa rabia; no esperaren un poc pera dissimular la propia negligencia; tot seguit, despòticament, imposaren les regles que tots els empresaris ignoraven. Fou una desagradable sorpresa pera'ls empresaris rurals! Una serie de sorpreses: de primer, se'ls hi tancava l'establiment; després se'ls imposava una multa, y, pera fi, se'ls demanaven moltes coses complicades y cares...

\*

An els pobres cines també se'ls vol fer entrar en un període constructiu. Reglaments, ordres, precaucions, serietat, poc soroll; tothom quiet en el seient, y, sobre tot, res d'alsarse ab els punys closos, amenassant la pel·lícula porque uns lladres fugen a correuita.

Temo molt que aquest període constructiu sigui funest pels «Cines»; temo que si'ls seus devots no reivindiquen el dret a la cort emblanquinada, tinguin que plegar o viure vergonyosament.



— Veus, si'ns cassesim ara donariem el gran cop.  
— ¿Perqué?  
— Perqué d'aquí pocs dies se casa la senyoreta y't podria pendre per dida.

**¡ Mori!**

**E**L tristement conegu periodista D. Artur Mori, s'ha encarregat de la direcció d'*El Intransigente*. En Mori, no es radical, y molt menos intransigent. Té una ànima dolça y suau de vaselina, pero com *El Intransigente* es un caixó de sastre, no han tingut cap inconvenient en arreplegar an aquell xicot tant original que no's va volguer casar ab una xicota que's deia de cognom *España*, per por de que'ls fills li sortissin subversius.

No sabem, ni'ns importa lo que li diuen els d'*El Intransigente*, an en Mori, pero ja pagaràn cara, ja, la seva direcció, porque en Mori es una víctima de la fatalitat del seu apellido. Ell ho mata tot. El catalanisme, el teatre català, el partit radical, la poesia catalana, els periòdics nacionalistes, tot, en les seves cròniques d'*El País*, ha sofert l'acció d'aquest escriptor de neotafia y del seu nom d'enterramorts. En la seva propia capsalera portarà *El Intransigente*, la seva papeleta de defunció, y tant si l'anunci del director va a sobre com a sota del nom del periòdic, sempre resultarà aquest crit, que ya's cuidaran de repetir els radicals: « Mori *El Intransigente* » o be, « *El Intransigente*, Mori.»

L'Aladern, que feia de director, y que no ignora la *jettatura* del seu successor, el día de les

presentacions li feu un xisto d'erudit. Després de les salutacions primeres, tot gratantse la barba, y fent una mica de reverencia, digué al pobre Mori, la frase dels gladiadors al César:

— *Mori... turi te salutant.*



## EL VOCABLE "CRISI"

**V**AL a parlar clar d'una vegada?... Se fan comentaris y polèmiques; se conversa, se discuteix, se disputa, s'increpa y quan se perden els estrebs, s'insulta.

El vocable: CRISI, està de rigorosa actualitat a Catalunya. Es el mot del dia.

Crisi del Teatre Català. Crisi del Llibre català. Crisi del Catalanisme en general.

Y per l'actualitat de aquet mot fatídic, que té'l privilegi d'estar de moda entre nosaltres, que absorbeix la nostra atenció y que es objecte de diatribes y lamentacions, es per lo que jo preguntaria:

¿Val a parlar clar d'una vegada?...

Perque, senyors, si val a parlar clar, caldria demanar als prohoms del Catalanisme:

¿Aont son, que n'heu fet d'aquell estol de joves catalanistes que en tots moments féren viure els nostres ideals ab sang de la propia ànima?

¿Aont son? ¿Qué n'heu fet?...

¿Cóm heu orientat a n'aquesta joventut de avui tant seriosa, tant entenimentada, tant cavilosa, tant reflexiva, que sab fer cassinos y reunions y juntes, qu'entén del cens electoral, qu'espera de la Junta Municipal, que sab de la disciplina y dels interessos del partit?

¿Com heu obrat el miracle de *matar* els uns y *crear* els altres?...

¿Quina educació política es aquesta que ha tingut tant trist privilegi?...

Aquí, aquí, es aont trobaríem potser las causes fonamentals de la fonda crisi que atravessa el Catalanisme; en un empatx de educació política de la nostra joventut, en una manca absoluta de joventut, ab sang, ab nervis y ànima, ab inquietuts, intemperancies, y intransigencies; joventut d'escàndol y de

gallardia, de sacrifici y d'estridencia, aixecant sempre la roja bandera de combat dels seus pocs anys y la seva santa irreflexió.

¡Ditxosos temps, hermosa joventut aquella que feia conspiracions ridícoles; que preparava descobriments (?) separatistes (?) pera *El Liberal de la noche*; qu'escrivia en mànigues de camisa, els punys arremangats, pera llençar adjectius com cops de roc; que feia volejar simpàtiques banderes en les seves excursions, que cantava els *Segadors* y la darrera cansoneta francesa de moda; que sabia de l'amor a Catalunya y de l'amor a les modistetes; que feia estrofes sonores y bèliques com un himne de combat a les reivindicacions de la terra, y versets a la vehina del tercer pis; que veia un Felip V en cada política, llegia la revolució francesa, y parlava de Polonia ab el meteix entusiasme ab que parlava de la Bella Belèn y La Fornarina!...

¡Santa joventut de bullanga y generositats!

¿Qué heu fet, prohoms de totes menes, encarcerats y rígits, predicant moralitat y reflexió, abominant de l'estridencia, parlant de xarrampió y consagrant l'austeritat ab filosofies higièniques?...

Heu allunyat als uns, perque el seu temperament de jove, rebeld a impositcions y tiranies, no s'avenia a vosaltres y us heu apropiat un estol de rostres cavilosos y siluetes greus de vells de vint anys!

¡D'una guardia de mosqueters n'heu fet un remat de Lluisos!

T. T. Y T.



### «El Liberal» en Barcelona

**S**E diu que *El Liberal* plega, que *El Liberal* no paga, que *El Liberal* té el personal en mitja vaga, que *El Liberal* anuncia l'arribada d'en Moya essent falsa, pera fer temps.

*El Liberal*, senzillament, fins are orgue del *trust*, se trova desamparat per aquest, que diu que no es d'ell, are que ha arribat l'hora de pagar. Quan recullia accions per Barcelona, quan ordenava campanyes anticatalanes, y treia y posava personal, aleshores sí, *El Liberal* era del *trust*.

Senyors del *trust*: a pagar. A pagar als redactors, als administradors, als caixistes, a la papelera, a la casa de la tinta. O si no, cambiïn el títol, y en lloc d'*El Liberal*, posint *El Tacaño*.

Diumenge, 14 de juliol, a les 11 del matí

**CONFERENCIA DEN PERE COROMINAS**

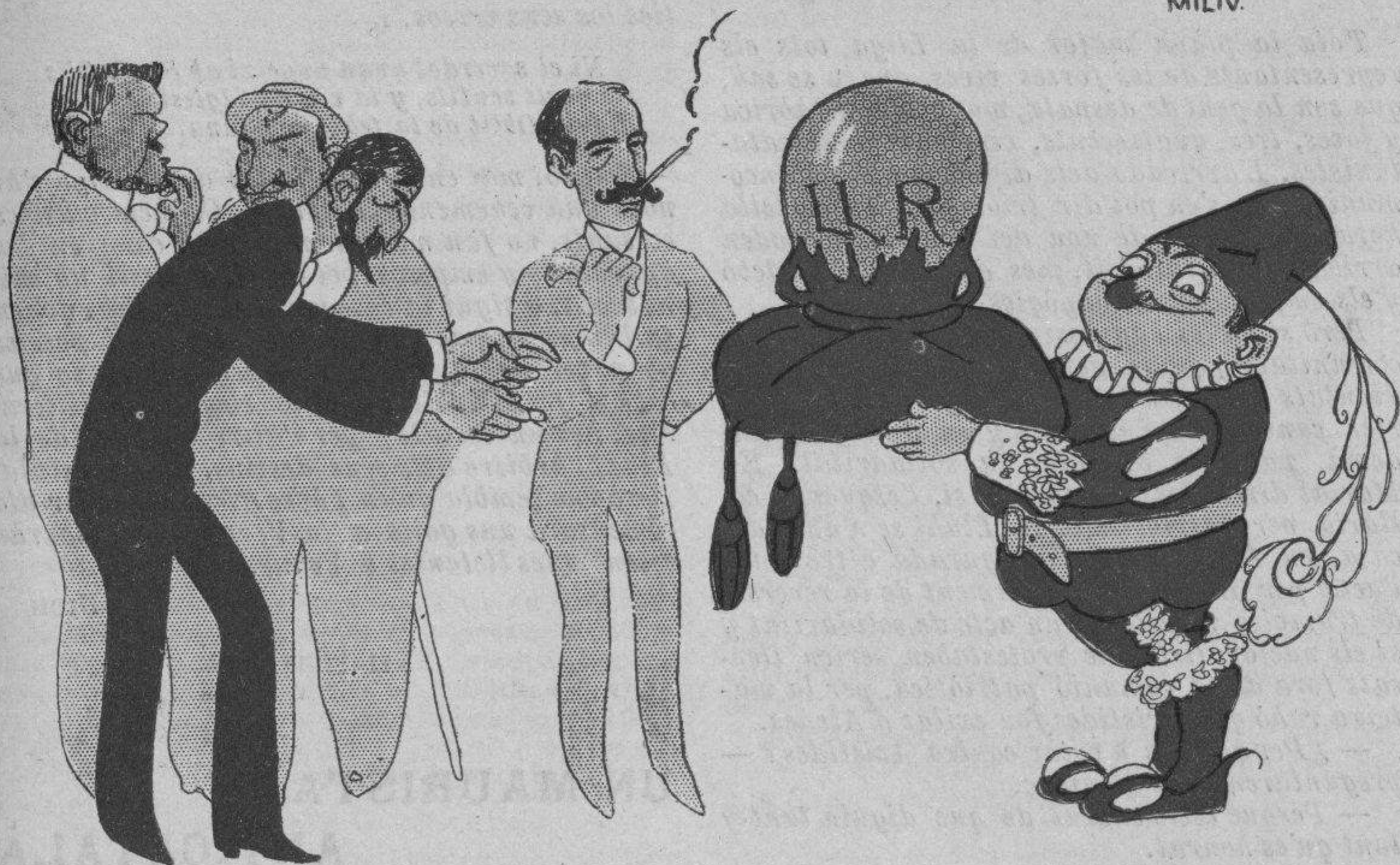
a la *Sala Imperi* de Barcelona, disertant sobre'l projecte de

**MANCOMUNITATS**

Aquesta conferencia serà editada en un follet per **EL GALL**



MILIV.



*En Carner.* — ¿No deieu que tant sols un partit conservador ens faria justícia?...  
*En Corominas.* — ¿Y que en Maura era 'l gran amic de Catalunya?  
*En Lluhi.* — ¡Apa, nano! Tòrnali, tòrnali l'olla.

## COPS D'ALA

### Dijous

**E**L GALL! ¡El primer número d'EL GALL!... Però ¿per quin decret que'l Destí mai deroga, tots els números primers, son dolents? Recordeu el Picarol. El dirigia aqueix esperit sùtil y desconcertador que's diu Francesc Pujols y hi colaboraben tots els dibuixants de la Societat de les Arts y els Artistes. Doncs, la visió del seu primer número fou desagradable.

Es que totes les iniciacions son doloroses y una incògnita tot lo que's fa per primera volta. Quan Deu feu'l mon, a l'acabar-lo «va veure que era bo». Sense dubte, no sabia positivament lo que li havia sortit. Igual ens passà a nosaltres ab EL GALL, no més que hem vist que era dolent.

Un dandy anglès no volia ni dona verge, ni sabates pera estrenar. Si hagués estat periodista, hauria també encarregat als seus criats la confecció del primer número com els hi encomanava l'estrena de les seves sabates.

### Divendres

Veig an en Vallès y Pujals, regidor regionalista. Aquet xicot es l'ànima de la Lliga, no l'ànima inspiradora y guiadora, sino la repre-

sentativa. Encare m'enrecordo d'unes paraules que li vaig sentir a l'Universitat, quan estudiavem. Un condeixeble havia tingut amors y una criatura ab una xicota honrada. L'estudiant se tregué'l compromís de sobre, pero enterada la seva familia, reculli al nen y atengué caballerosament a l'abandonada. Quant, en un rotllo d'amics, parlavem d'aquesta historia, en Vallès y Pujals va dir:

— Ves quina familia seria.

### Dissabte

¡Mancomunitats, mancomunitats! Tothom està content. Semblen unes paraules que han caigut del cel, com un manà espiritual. Però les nostres paraules en lloc de marxar envers una ascensió, caminen cap un descendiment. Feules cantar les dues paraules y veureu com fuig la forsa. ¡Solidaritat catalana!... ¡Mancomunitat catalana! La veu de Catalunya se afebleix.

Y un amic pessimista ens diu, a cau d'orella, pera que no pugui dir ningú que no podem estar més temps sense malparlar: «¿Sabeu en qué parará tot això de les Mancomunitats? En que en Prat de la Riba serà president de les quatre diputacions, en lloc de serho tant sols de la de Barcelona y en que tots els nois que ha criat ab biberò, fondarán la burocracia catalana. Res, en total, una mena de president del concell de ministres en petit y un escalafó del ministeri de Foment, aplicat a Catalunya.

## Diumenge

Tota la plana major de la Lliga, tots els representants de les forses vives, que ja se sab, que son la gent de despatx, magatzem y fàbrica y joves, tres, quatre cents, cincents joves catalanistes. L'arribada dels diputats ab la Mancomunitat, no s'en pot dir triomfal. An aquella hora, dos quarts de nou del demati, no poden arribar triomfalment, més que'ls reis de debò y els emperadors demagògics.

Però si no les haguessin aprobades les Mancomunitats; quina gentada hauria rebut als diputats derrotats! Fins els regionalistes haurien cantat Els Segadors y en Junoy, a l'endemà, parlaria de refer la solidaritat. En Marial diria desseguida que si, l'esquerra callaria per patriotisme, en Lluhi se n'aniria a casa, en Moles veuria assegurada altre volta l'acta per Lleida, l'aplassament de la reversió de tramvies resultaria un acte de solidaritat y si els nacionalistes ne protestaben serien llençats fora de la comunió patriòtica, per la mateixa rahò que Aristides fou exilat d'Atenes.

— ¿Per què vas a votar contra Aristides? — preguntaren a un atenienc.

— Perquè estic cansat de que diguin tant y tant qu'es honrat.

## Dilluns

Son tristos «Els Segadors», ens tenim de convencens. Ahir els cantavem alegres y era la seva entonació tant paorosa com avans.

Jo no'm sé convèncer d'això que'm deia un snob que voldria per Catalunya un himne fet per Zarathustra. ¿Per ventura no son tristos tots els cants reivindicatius y no tenen una gris gravetat tots els himnes nacionals? ¿No ho son de tristos tots els cants relligiosos? ¿No es un dolor inarmònic l'himne anarquista, y ab ell moriren a Montjuic una dotzena d'homes? ¿La «Marsellesa», dieu? Mes. ¿Acàs de la «Marsellesa» no digué Goethe qu'era una mena de Te-Deum revolucionari y en ella hi bategaba quelcom de tràgic? ¿Es que's pot demanar llibertat alegrement?

Dos pobles han tingut dos himnes alegres, pera ésser tocats per fanfarries: Espanya ab la «Marxa de Càdiz» y Fransa, ab la d'en «Bou langer», y representen les dues marxes, els dos moments més imbécils de l'història de les dues terres. La de Càdiz ja ha mort. La d'en Bou langer, encara la toquen los orxestrions de les fires.

## Dimars

Un nou llibre de versos d'en Carner. També d'amor. També com en Lòpez Picó en el seu Amor, Senyor, te una dòna inconeguda, es pectral, quimèrica, a la qual ofereix uns petons que porta a l'ànima y que per lo vist mai deixen caure aquets poetes en carnositats femenines.

Mes en lo llibre d'en Lòpez Picó, s'hi recull lo presentiment de que aquest xicot a deu ha-

ber perdut la castetat. Fins son una mica herètics los seus versos.

Ni el sacerdot quan ungeixi ab Sants Olis els meus sentits, y la veu de l'Iglesia digui l'Oblit de la febre mundana.

Emprò, mai en aquets poetes de la Lliga s'hi nota una vehemència amorosa. Com els ciàssics cessants, no fan més que mirar la carn en los aparadors y empesos pel destí, el destí ab minúscula, o sigui la càtedra o el negociat, donen ja l'impressió de que escriuen les seves poesies ab paper de la Diputació, pensant en lo que dirà l'Ors, l'àrbitre de les elegancies lliteraries, per un costat, y per l'altre en Prat de la Riba, l'àrbitre dels seus destins, ab minúscula. Però ens sembla qu'en Lòpez Picó, al millor dia comensarà uns goits a la Verge que acabaran essent unes lletanies a Venus.

DICH

□ □ □

## UN MAURISTA ANTICATALÀ

### El corresponsal de les patilles rosses

**L**a Epoca, el xaruc orgue maurista té a Barcelona un corresponsal qu'es una monada. Se diu Zulueta. Es castellà. Té un cos prim y petitó. Llueix unes patilles rosses qu'enamoren. Es redactor de *El Brusi* y els qui van pel Govern civil a cada pas ensopeguen amb ell.

Aquest senyor Zulueta, com es bon corresponsal del portaveu d'en Maura, es anticatalanista rabiós. Lo seu anticatalanisme'l demostra sempre en les seves informacions, que per lo verídiques poden fer parella ab les que el joven Mori envia a *El País*. Heus aquí una nova caritativa que l'altre dia envià a *La Epoca*, colaborent en la baixa campanya d'aquesta contra'l projecte de les Mancomunitats:

«Los nacionalistas y regionalistas hacen esfuerzos titánicos para levantar el espíritu público en favor de la Mancomunidad.

»Hasta ahora sólo lo consiguen entre los políticos militantes correligionarios suyos.

»Los demás partidos y la masa general son indiferentes al proyecto.»

¿Qu'ns conta l'aixerit corresponsal? Si la gent d'aquí es indiferent a la Mancomunitat d'en Canalejas, aixís meteix ho deurà ser per la Mancomunitat d'en Maura, quefe y senyor del menut y ros corresponsal.

Però no s'atura aquí el tal Zulueta. En el seu dalit de mossegar als catalanistes — potser mossega per ferse passar la gana — en-

vià aquesta altra nova, que titula *Ciegos a sueldo*:

«Como en otras épocas, varios ciegos a sueldo han comenzado a cantar *Els segadors* por las calles.»

¡Ja ho veuen si està ben enterat el corresponçal de *La Epoca*! Els catalanistes lloguen a homes infelissos que cantin «Els Segadors» pels carrers. Si'ls paguen gaire bé, aquest periodista de les patilletes es capàs de llogar-se tot seguit.



### El reformisme y'ls tramvies

EN una taula de café del «Círcul de la Plassa del Teatro», discuteixen uns quants reformistes sobre la conveniència de substituir el retrat d'en Salmerón per el d'en Melquiades Alvarez. — Un soci opinà que més indicat fora el d'en Miró. — «Ni l'un ni l'altre — feu un dels novells reformistes; — el més oportú fora el retrat d'en Foronda.

## EN «XENIUS»

### CATALANESC

**T**é la nostra gloriosa rassa catalana unes virtuts y condicions tant arrelades en lo més pregon de la nostra subconciencia, que ja podeu fer, ja podeu posarhi tants barnissos d'europèisme, civiltat y noucentisme com volgueu, us sortiran sempre, triomfants, per sobre de tot lo postís y artificial ab que haureu volgut disfressarles.

Veusaquí en Xenius. Ningú com ell tant xop de teories, de refinaments mentals, de filosofies y de snobisme també.

Vesteix bé, no renega, parla baix, té un gest suau, no es fabricant. Ningú diria que es català, mirant no més lo exterior. Y, no obstant, ho es; no pot negarho. Ara us diré ab que vaig coneixeho y ab que ho pot conèixer tothom.

El gran escriptor, futura estatua, com ningú — y ell menos que ningú — ignora, viu a la Gran Vía Diagonal.



- ¡Y de l'higiene, també s'encarregarà la Mancomunitat?
- Crec que sí.
- Doncs digas que aixís dependrem d'en Prat de la Riba.

Cada dia dues vegades, el gran home baixa a Barcelona, agafant, com qualsevol mortal, el tramvia Gracia-Rambles. Descendeix després davant del carrer de Fernando o de vegades davant del carrer d'Escudellers.

Tots creureu que l'escriptor estatuable agafa 'l tramvia a la mateixa Diagonal, al costat del «Cine d'oros». Doncs, no. L'agafa dues travessies més avall, al carrer de Provensa.

Ell, tan enginyós, ens dirà que aquest centenar de passas les dona per raons higièniques o filosofi-peripatètiques. Però nosaltres hem descobert una altra raó. Desde'l carrer de Provensa el passatge no més val deu cèntims. Desde més amunt en val quinze.

Es el català que li surt per la butxaca. Es l'atavisme de la rassa que du inesborrable y immortal l'instint de l'estalvi. Es el sentit catalanesc que domina per sobre de tot l'artifici y 'l refinament.

¡Oh! catalanitat den Xenius! ¡Salve!



## DIU QUE DEIEN...

### Orgull patriici

TENÍEM l'altre dia l'honor d'escriure algunes paraules sobre donya María Guerrero; are ens plau poder afegirne altres ben interessants.

Alguna boca xerraire ha referit, y algunes orelles curioses han escoltat, la gustosa historia que segueix.

Algunes tendres noies de l'alta societat barcelonina, sentiren dintre'ls seus cors innuptes l'anhel d'una petita vanitat. Volien parlar una estona, no més una estona, ab la gran y famosa María Guerrero. Sabien com aquesta dona a la seva propia diadema d'artista, havia unit una altra de la més rancia noblesa castellana. Era, sobretot, aquest darrer detall el que més vivament despertava la curiositat en els cors innuptes de algunes noies tendres de l'alta societat barcelonina. Pera satisferla cercaren cualsevol pretext: una enhorabona, una felicitació per tal o qual creació, els semblà que serviria.

Un matí's presentaren a l'hotel de l'actriu. No hi era. Les feren seure en un salonet. Passà un quart y després un altre. Les noies esperaren; la cosa s'ho valia... Passà un altre quart... «Les cosas de palacio van despacio» pensaren les noies, y's tornaren pacientes. Y encare passà un altre quart — que ab els tres anteriors fa una

hora.— Llavors se sentí que un automòbil se deturava a la porta de l'hotel. Les noies se miraren ab esperança y ab una mica d'emoció, també. La porta del salonet s'obrí y enmarcà l'arrogancia de l'actriu marquesa. Les noies automàticament s'alsaren y feren gest d'avansarse a parlarli, somrientes; mes donya María la Brava, altiva, freda, passà entre elles, mormulant unes vagues excuses... «Perdonen señoritas... no tengo tiempo que perder...» y desaparegué per l'altre porta. Les noies se miraren altre cop ab sorpresa y ab una mica de desilusió, també.



### Una frase d'en Romanones

ERA poc avans de la sessió memorable del Congrés, en la que's votà la proposició incidental del marquès de Cortina declarant l'urgencia del projecte de Mancomunitats.

Havia desaparegut la conjura dels romanonistes. En Canalejas, més segur de sí mateix, se disposava a empendre, valent, l'ofensiva, desquitantse de lo que li passà 'l dia avans.

El quefe del Govern parlava amicalment ab un diputat català de la qüestió viva y apassionadora que's debatía. Aquet diputat s'extranyava del canvi de conducta de'n Romanones.

Aleshores en Canalejas, digué:

—«¿Sabe V. lo que ha decidido el cojo?»

—¿.. ?

—«Pues me dijo: Hay que votarlo, hay que votarlo... pues, cuando ese Lerroux pasa por ello, no hay más remedio que votarlo.»



### L'opinió den Lerroux

EN Lerroux va expressar la seva opinió an el President del Consell de Ministres y an el del Congrés, de qu'el projecte de Mancomunitats devia ésser aprovat.

Després an el banquet ab qu'els parlamentaris catalans festejaren l'aprovació del projecte, en Lerroux hi sigué convidat.

L'ex emperador del Paralel no acceptà'l convit.

Y es fama que digué:

—«Gracias, no obstante; veo que la Diputación Catalana se va humanizando.»



### L'engaviada den Barroso

A Espanya ja s'ha engaviat a un ministre. Tot es comensar. En Barroso ha estat el primer. ¿Qui serà l'últim?

El Ministre de la Governació, en el palau del seu Ministeri, pujava ab un ascensor. De sopte,

la maquinaria s'espatllà y la caixa de l'aparell quedà detinguda entre dos dels pisos de la casa.

En Barroso quedà tancat dins de la gavia sense poguerne sortir. Era l'hora de dinar y l'home patí fam y angunia. Per més qu'es feia, l'averia no podia arreglar-se... Y les hores passaven.

Per fi, un enginyer donà la solució:

— No hi hà més que una solució — digué. — O foradar la caixa, o buidar la panxa d'en Barroso.

S'optà per la primera, naturalment, y, en Barroso, fou *extret* de la caixa, lligat per les aixelles, com aquell que issa un piano.



ELS INTERNACIONALISTES

— Jo, no hi crec ab la patria catalana. La patria la porto a les sabates.  
— Donchs, mestre, teniu una patria molt atrotinada.

#### « Nos ab nos »

QUAN EL GALL cantava per primera volta, donant permís al sol pera aixecarse, moria *Nos ab nos* la revista den Pere Aldavert, aquest home de temperament de roca que ha sapigut mantenirse incommovible, deixant passar totes les tempestats qu'en aquets derrers anys han assotat Catalunya.

Potser *Nos ab nos*, no era del nostre temps, si per ésser d'aquest temps nostre, s'ha de tenir l'espina de vímet, la llengua emmelada y les mans fredes y toves com una serp. Y aixís, per haver d'ésser inactual val més morir...

La revista ha desaparegut y l'Aldavert, el càustic, l'intransigent, sembla qu'intenta retirar-se del tot — encara més de lo que ho estava — de tot moviment polític. D'aquells vells temps del catalanisme dits heroics, ja no'n queda res. L'Aldavert era l'últim penyal que se sostenia. Passa lo qu'havia de passar. Deu anys de predicar calma y legalisme, han dut, inevitablement, la mort de tot entusiasme. Y les causes de llibertat, sense entusiasme, no viuen.

Si deu anys enrera s'hagués dit qu'una revista intransigent havia de morir, tota la joventut s'hauria posat de peu... Avui, aquesta joventut, ni se n'adona. Està tant enfeinada component sonets a Madona Indiferencia, fent xistes rosegadors de la fama agena, fent noucentisme literari, practicant l'abstencionisme polític, fent rodar la sinia a la Teresa den Xenius; que no té temps de preocuparse d'aquestes coses. De tant prudents han devinguts cobarts...

Mor *Nos ab nos*, pero neix EL GALL, disposat a cantar, fins que tots els sorts hi sentin.

#### La divisió

QUAN arrivaren els diputats, un grupu formidable segui a n'en Pere Corominas. Aplaudien, entussiasstes y cantaven *Els Segadors* com en els temps heroics. Després, un altre grupu, acompanyà an en Cambó. Però aquest grupu no feu més que aplaudir. No cantava *Els Segadors*, Estaba format per senyors, ab autoritat, ab representació social. Eren els Geronis Paturots del catalanisme.

Aquells dos grupus, representaven les dues Catalunyes. En Cambó era l'home que ja había arribat: ¿Còm? Com hagi estat. Una vegada, uns financiers comensaren a discutir sobre l'origen de la fortuna d'un altre home de negocis ausent. Que si els primers diners li venien d'un testament fals, que si havia cobrat una prima de segurs, calant foc a la seva botiga, que si encare resultaven els seus principis més obscurs y més criminosos... A la fi, un dels reunits donà la fórmula: « Senyors, fulano es ric; prescindim dels primers deu mil duros ». Prescindim, doncs, de com hagi fet la carrera en Cambó.

Are es un dels advocats que cobra més, els banquers el busquen y les companyies el solliciten. L'ideal, si es que n'ha tingut, no li ha cos-

tat ni un dolor, ni una llàgrima. ¿Hostafrancs? Però si Hostafrancs fou pera ell un Diumenge de Rams, sense cap perspectiva de Calvari. Les Mancomunitats seràn pera ell nous clients. *La Veu* va callar en lo de l'aplassament de la reversió dels tranvies, perque en Cambó era advocat de la Companyia. Les futures Companyies, ja saben que essent advocat en Cambó, se fa el silenci en el diari regionalista, en els Centres de la Lliga y en la minoria municipal. Y si en la minoria surt un Nualart, se decreta l'aïllament.

En Corominas era l'home de les idealitats abnegades. En la política havia deixat el seu sou del Municipi, y els clients no van a trucar a la seva porta. Quan se fassi la Mancomunitat, demanarà una biblioteca pública, que se subvencionin les excavacions d'Empuries, algunes borses de viatge y que sigui ben catalana y ben democràtica.

Aquets dos homes representaven les dues Catalunyaes. En l'avenir, si la Mancomunitat arrela, se podrien fer dues estatuas, que diguessin lo que de les de Colon y l'Antoni López diu el poble:

*El que les va descobrir*  
*El que les va explotar.*



#### « La Tribuna », diari regionalista

ELS senyors Milà y Camps y Romà Fabra, de la novella confraria regionalista dinàstica — ells, perxó, més dinàstics que regionalistes — tingueren un día la pensada de posseir un periòdic.

Com que'ls senyor Milà y Camps y Romà Fabra per la seva sort — que aquesta vegada ha estat desgracia pera Barcelona y la seva premsa — tenen diners, la cosa no oferí greus inconvenients. De la dotsena y mitja de diaris que s'estaven morint, esculliren el qu'havia de finir més aviat y de més mala mort y'l compraren al famós Cullarè, qui sabé encara ferse pagar les ganes.

Els senyors Milà y Camps y Romà Fabra — o Romà Fabra y Milà y Camps, *que tanto monta monta tanto* .., — buscaren aleshores el personal per escriurer la seva fulla, ab tant acert, al

menys, com abans havien tingut pera escullir el diari. Les grans plomes (!) que lograren aplegar, permeteren dir que aquella Redacció no era una Redacció, sino un hospital d'invàlids. Pera fer més certa la dita, l'invàlid major tingué encara la pensada de trèurer del diari el parell o tres de xicots, que per la seva desgracia no eren adotsenats, ni masells, ni mals periodistes.

Ab tant formidables elements, els Srs. Milà y Camps y Romà Fabra — o Romà Fabra y Milà y Camps — se presentaren a l'arena periodística, disposats a escampar, no solament els novells principis del dinastisme regionalista, sino també les cursilerías de la nostra aristocracia, la bondat de les aigües del Balira y'ls grans negocis de la « Catalana ».

Tot això fet ab un castellà de « Deu nos en dó » y ab un garbo periodístic que feia una bellesa suprema l'estupenda prosa den Cullarè, tant celebrada per tot Barcelona y pobles agregats.

Seguint els nous principis predicats pels santons de la plassa de la Cucurulla, els Srs. Romà Fabra y Milà y Camps buscaren redactors que parlessin en castellà — encara que no'l sabessin escriure — o al menys fossin anticatalanistes, y així donaren sou al preciós Mori — l'angelet bufador del periodisme, com algú li diu — que ab tanta conseqüencia malparla de Catalunya desde *El País* de Madrid; a n'en Marsillach, de tan llarga historia anticatalanista, y a uns quants joves innominats encare, tots ab notories preferencies castellanistes.

Y axí s'ha fet *La Tribuna*, periòdic regionalista, lo que, sentintse un día massa gran pera Barcelona, posà una fillola a Madrit, decidida a conquerir la Cort.

*La Tribuna*, de Madrid, ha dit algú, es una obra d'expansió catalana. En efecte. No més cal veure la gent que l'escriu. No hi ha, desde 'l director al més humil gazetiller, cap ploma catalana.

¿Y sabeu a que's dedica preferentment, podríem dir quasi exclusivament, aquest orgue de l'expansió catalana a Madrid? Doncs a parlar de toros; a fotografiar toreros y toros; a organisar « corridas » y concursos ab « chistes » y « colmos » de toros. Això es tot.

Aquestas son *La Tribuna* de Barcelona y *La Tribuna* de Madrid. Aquesta la seva obra.



---

≡ OBRES COMPLETES ≡

DE

**JOAN MARAGALL**

== GUSTAU GILI, Editor :: Carrer Universitat, 45, interior ==

---

**SOCIETAT CATALANA D'EDICIONS**

Entrega als seus subscriptors, cada semestre, tres obres bellament editades, de 300 planes  
Quota mínima semestral : **5 pessetes**

**OBRES DEL PRIMER SEMESTRE DE 1912**

**Estudis de Literatura Catalana**, per Manel de Montoliu, pròleg de Miquel S. Oliver.

**Origen del coneixement**, pel doctor R. Turró.

**Historia contemporania dels moviments nacionalistes**, per A. Rovira y Virgili, pròleg de Pere Corominas.

---

≡ **EL GALL** ≡

SETMANARI NACIONALISTA

**Cantarà cada dijous**

Número solt : **10 cèntims**

SUSCRIPCIÓ : Catalunya, **1'50 Ptes.** trimestre; fora **2'50 Ptes.**

■ ■ ■

Editarà, en follets de propaganda, els treballs més  
:: sobressortints dels primers escriptors catalans ::

---

